

Árnyékjelentés az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény érvényesüléséről

dr. Jásper András
előadása

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

1

Jogforrások egymáshoz való viszonya

Alkotmány

Nemzetközi egyezmények
Közzétadási törvény
11/1994. MKM rendelet

Házirend, SZMSZ

DÖK SZMSZ

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

2

Jogsabályi háttér

- A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (1991. évi LXIV. Törvény)
- 2009. évi CLXI. törvény a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermekek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

3

ENSZ Gyermekjogi egyezmény célja

- Biztosítani az emberi jogokat a gyermekek számára is.
- Figyelembe venni, hogy a gyermekek különleges védelemre és támogatásra ad jogot.
- Gondoskodni a gyermekek miatti különleges jogi és más eszközökről, garanciákról.

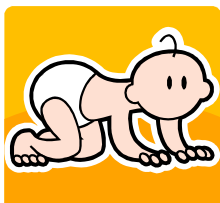
2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

4

A gyermek

- Az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

5

Élethez való jog az egyezményben

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre.
2. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

6

Gyermekjogi Egyezmény Hátrányos megkülönböztetés tilalma

Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

7

Minden embernek azonos jogai vannak

- gyermek vagy
szüleinek
- faja, színe, neme, nyelve, vallása,
 - véleménye,
 - származása,
 - vagyoni helyzete,
 - vagy egyéb helyzete

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

8

A gyermek mindenk felett álló érdeke

- A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenk felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

9

Gyermek érdeke (Ktv. 4. §)

- (7) A közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenk felett álló érdekét veszik figyelembe.

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

10

Véleménynyilvánítás szabadsága

- A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára. Ez a jog magában foglalja mindenfajta tájékoztatás és eszme határokra tekintet nélküli kérésének, megismerésének és terjesztésének szabadságát, nyilvánuljon meg az szóban, írásban, nyomtatásban, művészi vagy bármilyen más, a gyermek választásának megfelelő formában.

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

11

- Ennek a jognak a gyakorlása csak a törvényben kifejezetten megállapított korlátozásoknak vethető alá, amelyek
 - a) mások jogainak és jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg
 - b) az állam biztonsága, a közrend, a közegészségügy, vagy a közkerölcs védelme érdekében szükségesek.

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

12

Jelentés

- A Gyerekek jogairól szóló Egyezmény 44. cikke alapján a részes államok kötelezik magukat arra, hogy rendszeres időközönként jelentést nyújtanak be a Bizottságnak az Egyezményben vállaltak érvényesítése érdekében tett intézkedésekről.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

19

Az Egyezmény alapján a részes államok által benyújtandó jelentés két részből áll:

- egy alapdokumentumból
- és az Egyezmény, valamint adott esetben a Fakultatív Jegyzőkönyveinek végrehajtásához kapcsolódó specifikus dokumentumból (a továbbiakban: szerződés-specifikus jelentés).

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

20

Közös alapdokumentum

- Általános információt tartalmaz a jelentéstevő államról.
- Az emberi jogok védelmének és elősegítésének általános kereteiről.
- Információt nyújt a jelentéstevő államban a diszkrimináció-mentességről, egyenlőségről és a hatékony jogorvoslatról.
- A közös alapdokumentum terjedelme max. 60-80 oldal.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

21

Szerződés-specifikus jelentés

- A részes államnak a szerződés-specifikus jelentésben arra kell törekednie, hogy releváns információkkal egészítse ki a közös alapdokumentumban szereplő információkat.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

22

Szerződés-specifikus jelentés Formátum és tartalom

- A szerződés-specifikus jelentésnek az összes, az Egyezmény és Fakultatív Jegyzőkönyveinek végrehajtására vonatkozó információt tartalmaznia kell.
- A szerződés-specifikus jelentés terjedelme maximum 60 oldal lehet.
- A szerződés-specifikus jelentésnek az előző időszakos jelentés elfogadása és a jelenlegi benyújtása közötti időszakot kell lefednie.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

23

A jelentésben belefoglalandó érdemi információk

- A szerződés-specifikus jelentésnek a Bizottság által meghatározott jogok csoportjai szerint kell információt szolgáltatnia
- Az Egyezmény rendelkezéseinek teljes körű alkalmazása tekintetében elért előrehaladást, illetve az előtte álló kihívásokat.
- Konkrét tájékoztatást kell adnia az előző záró észrevételekben az intézkedések végrehajtására vonatkozóan tett ajánlások végrehajtásáról az egyes jogok csoportjait érintve.

2011.08.31.

Diákközéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

24

1, A végrehajtás általános intézkedései

(4. és 42. cikk, továbbá a 44. cikk (6) bek.)
Konkrét információk a kérdéslista alapján.

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

25

2. A gyermek meghatározása (1. cikk)

- Tájékoztatás a hazai jogszabályokban foglaltakról a gyermek meghatározása vonatkozásában.

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

26

3. Általános elvek (2., 3., 6. és 12. cikk)

- (a) A megkülönböztetés tilalma (2. cikk);
- (b) A gyermek legfőbb érdeke (3. cikk);
- (c) Az élethez, életben maradáshoz és fejlődéshez való jog (6. cikk);
- (d) A gyermek véleményének tiszteletben tartása (12. Cikk).

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

27

4. Polgári jogok és szabadságjogok

- (a) A születési anyakönyvezés, születési év, állampolgárság (7. cikk);
- (b) A személyazonosság megtartásához fűződő jog (8. cikk);
- (c) A véleménynyilvánítás szabadsága valamint a határok nélkülinformációkeresés, szerzés és továbbításhoz való jog (13. cikk);

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

28

- (d) A gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság (14. cikk);
- (e) Az egyesülési és békés gyülekezéshez való jog (15. cikk);
- (f) A magánélet védelme (16. cikk);
- (g) A különböző információforrásokhoz való hozzáférés valamint a gyermek jólétét károsító anyagok (információ) elleni védelem (17. cikk);

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

29

- (h) A kínzás illetve a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma (beleértve a testi fenytést is) (37. cikk (a) és 28. cikk. 2. bek.);
- (i) A megkínzott vagy másféle helytelen bánásmód áldozatául esett gyermek testi és lelki felépüléséhez valamint a társadalomba való visszailleszkedése elősegítése érdekében tett intézkedések (39. cikk).

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

30

5. Családi környezet és helyettesítő gondozás

- (a) A családi környezet és a szülői útmutatás olyan módon, hogy az összhangban legyen a gyermek fejlődő képességeivel(5. cikk);
- (b) A szülők közös felelőssége, a szülőknek nyújtott segítség valamint a gyermekgondozási szolgáltatások (18 cikk);
- (c) A szülőktől való elválasztás(9. cikk);
- (d) A családgyejesítés(10. cikk);

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

31

- (e) A gyermek tartásdíjának behajtása (27. cikk, 4);
- (f) A családi környezettől megfosztott gyermekek (20. cikk);
- (g) Az elhelyezés időszakosfelülvizsgálata (25. cikk);
- (h) Az örökbefogadás, hazai és nemzetközi (21. cikk);

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

32

- (i) A gyermek törvényellenes külföldre utaztatása és ott tartása(11. cikk);
- (j) Erőszak és elhanyagolás (19. cikk), beleértve a fizikai és lelki rehabilitációt, valamint társadalomba való visszailleszkedést (39. cikk).

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

33

6. Fogytékosság, alapvető egészség és jólét

- (a) Az életben maradás és fejlődés (6. cikk, 2 bek.);
- (b) Az egészség és egészségügyi szolgáltatások, különösen az egészségügyi alapellátás (24. cikk);
- (c) A legelterjedtebb egészségügyi kihívások kezelésére, a gyermekek fizikai és mentális egészségének, jólétének elősegítése, valamint a fertőző és nem fertőző betegségek megelőzésére és kezelésére tett erőfeszítések

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

34

- (d) A serdülők reprodukív egészséghez való joga valamint az egészséges életmódot biztosító intézkedések
- (e) A gyermekek egészségére káros hagyományos szokások valamennyi formájának megszüntetése érdekében tett intézkedések , beleértve, de nem kizárólag, a női nemi szerv csonkítása valamint a korai és kényszerházasságot (24. cikk, 3. bek.);

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

35

- (f) A tiltott szerekre vonatkozóan a gyermekek védelmének érdekében tett intézkedések (33. cikk);
- (g) A bebörtönzött szülők gyermekei valamint az anyjukkal a börtönben élő gyermekek védelmének biztosítása érdekében tett intézkedések

2011.08.31.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

36

- (a) Szociális biztonság, gyermekekkel foglalkozó intézmények valamint a gyermekgondozási szolgáltatások (26. és 18. cikk, 3 bek.);
- (b) Életszínvonal, valamint a gyermekek testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődésének, a szegénység és egyenlőtlenség csökkentésének biztosítása érdekében tett intézkedések (beleértve az anyagi segítséget, az élelmezés, a ruházkodás és a lakhatás kérdésének megoldását célzó programokat), (27. cikk, 1-3 bek).

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

37

7. Oktatás, a szabadidős és kulturális tevékenységek

- (a) Az oktatás, beleértve a szakképzés és pályaválasztási tanácsadás (28 cikk);
- (b) Az oktatás céljai (29.cikk) és az oktatás színvonala;
- (c) A bennszülött valamint kisebbségi csoportokhoz tartozó gyermekek kulturális jogai (30. cikk)
- (d) Emberi jogi oktatás és állampolgári ismeretek
- (e) Pihenést, játék és kikapcsolódást célzó, valamint kulturális és művészeti tevékenységek (31. cikk)

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

38

8. Speciális védelmi intézkedések

- (a) a származási országukon kívül menedéket kereső gyermekek (menekültek) (22. cikk), a kísérő nélküli menedékkérő gyermekek, belföldön lakóhelyét elhagyni kényszerült (belső menekült) gyermekek, a migráns gyerekek és migráció által érintett gyerekek;

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

39

- (b) Gyermekek a fegyveres konfliktusokban (38. cikk), beleértve a fizikai és lelki gyógyulást, és társadalomba való visszailleszkedést (39. cikk) is;
- A gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és gyermekpornográfiáról szóló fakultatív jegyzőkönyvben

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

40

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

41

Információ és Segítség

- Diák Közéletért Alapítvány
 - www.diakjog.hu
 - www.diakonkormanyzat.hu
 - info@diakjog.hu

2011.08.31.

Diák Közéletért Alapítvány
www.diakjog.hu

42